

УДК 665. 11

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК В АПК УКРАЇНИ

В.С. ЛУКАЧ, В.І. ВАСИЛЮК,

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Економіці України все більше притаманні властивості ринку та ринкових відносин, скорочення обсягів виробництва, збільшення кількості ризикованих (неплатоспроможних) підприємств та організацій. За цих умов змінюються й механізми управління науково-технічним прогресом, що у свою чергу, впливає на темпи й характер науково-дослідних, дослідно-конструкторських і проектно-технологічних робіт, на розробку й впровадження інновацій як основи економічного росту, збільшення конкурентоздатності організації та економіки в цілому.

Ми не випадково використовуємо термін інновація, так як він найбільш повно й комплексно характеризує намагання підприємства в умовах жорсткої ринкової конкуренції зменшити затрати, збільшити обсяги виробництва, завойовувати нові ринки збуту, отримати прибуток, і головне – сприяє збільшенню ефективності підприємницької діяльності й розвитку національної економіки.

Характеризуючи можливі напрямки промислового розвитку підприємства виділимо: а) технологічне переоснащення, яке спрямовано на виробництво нових товарів і послуг, підвищення ефективності існуючого виробництва; б) збільшення обсягів виробництва на основі оптимізації організаційно-економічних та техніко-технологічних форм господарчої діяльності, пошуку найбільш адекватних рішень.

Розвиток інноваційної діяльності підприємств надзвичайно ускладнюється внаслідок невідповідності між існуючою системою управління та новими умовами господарювання. Ці невідповідності є наслідком широкомасштабної реструктуризації власності, реорганізації виробництв, зменшення, а в деяких випадках і повного усунення державницького контролю та стратегічного управління економікою. Інноваційна діяльність на основі виробництва принципово нових видів продукції і технологій, доведених до стадії завершених до використання новацій, не є характерною і визначальною для більшості вітчизняних підприємств. Філософія їх діяльності спрямована в основному на виживання, а не на довгострокову перспективу.

У складних умовах знаходиться й вища школа, яка в питаннях узгодженості тематики власних науково-дослідних робіт все більше дистанціюється від потреб сьогодення. Серед основних причин варто відзначити низький рівень матеріально-технічного забезпечення, відсутність фінансових резервів на оновлення приладів і обладнання. На превеликий жаль,

рівень науково-технічних розробок не відповідає вимогам сьогодення. У системах навчання недостатньо використовують сучасні інформаційні технології, досягнення науки й техніки. На низькому рівні й координація робіт між науковими школами та провідними вченими.

Визначальними умовами передачі результатів наукових досліджень для їх освоєння у виробництво є створення та розвиток системи комерційних форм взаємодії науки й виробництва. Це надзвичайно складна задача, від рішення якої залежить майбутнє нашої держави. Як варіант, можливо запропонувати створення на загальнодержавному або регіональному рівні системи інноваційних фондів (бірж). В основу функціонування цих новоутворень можна покласти змішану (державну, приватну) форму власності.

Проте успіх у скороченні темпів упровадження завершених наукових розробок багато в чому буде залежати від державницької політики, основними напрямками якої мають бути:

- розробка й удосконалення нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності підприємств, механізмів його стимулювання (податкові пільги, банківські преференції тощо);
- розробка системи захисту інтелектуальної власності в інноваційній діяльності і введення її в господарчий обіг;
- створення системи комплексної підтримки інноваційної діяльності;
- розвиток виробництв, розробка механізмів стимулювання збільшення конкурентоздатності й обсягів експорту наукоємної продукції;
- творення механізмів державницької підтримки й формування сприятливих умов успішного функціонування малих високотехнологічних організацій і об'єднань;
- створення загальнодержавницького реєстру інновацій, координація фондів підтримки й реалізації фундаментальних і прикладних досліджень;
- широке використання інформаційних технологій у процесі координації науково-дослідних робіт та підвищення рівня розробок за рахунок використання останніх досягнень науки й техніки;
- створення умов (на законодавчому, матеріально-технічному, фінансовому рівнях) для розвитку наукових шкіл, концентрація науково-технічного потенціалу як необхідна складова динамічного розвитку економіки, найбільш ефективних шляхів використання наявних ресурсів.